

Korodi Attila parlamenti nyilatkozata a Bolyai Egyetem visszaállításával kapcsolatban

Október 23-án Románia számos településén megemlékeztek az 1956-os forradalomról. Idén – a tavalyi évtől eltérően – a román politikum teljes mértékben hiányzott ezekről a megemlékezésekről. Emlékezzünk vissza, tavaly a román államelnök maga vett részt a csíkszeredai Gloria Victis ünnepségen.

Az 1956-os magyar forradalom október 23-án kezdődött. Megelégetve a Rákosi Mátyás – vezetést, a budapesti egyetemisták békés tüntetést szerveztek, amely forradalomba torkollott, és amelyet november 10-11-én a szovjet csapatok szabályos tömeggyilkossággal fojtottak el.

A budapesti eseményekkel számos erdélyi magyar és román szolidarizált, akiket később letartóztattak és elítéltek. A Tismaneanu-jelentés 1956-ra vonatkozó részében kiemeli, hogy a forradalom visszhangjai széles körben érezhetőek voltak az ország egész területén. A legérzékenyebben a temesvári, kolozsvári, bukaresti, brassói és jászvásári egyetemisták reagáltak. A kolozsvári és a bukaresti egyetemeken már az első napokban szolidaritást kifejező röpcédulák jelentek meg, amelyeket hamarosan tiltakozó nagygyűlések követték. Ezek közül a legnagyobbra Temesváron került sor. Bukarestben is szerveztek ilyen nagygyűlést, amelynek eredményeként több egyetemistát is letartóztattak. Letartóztatások történtek Brassóban és Jászvásáron is. A kolozsvári egyetemeken – amint már említettem – már a forradalom kirobbanását követő legelső napokban megjelentek a röpcédulák. A Bolyai és Babeş Tudományegyetem diákjai azt tervezték, hogy közösen vonulnak az utcára, de erre végül nem került sor. Ellenben október 24-én a Képzőművészeti Intézetben tartottak egy egyetemista nagygyűlést. November 1-jén, Halottak napján pedig a tiltakozó diákok gyászkarsszalaggal a karjukon a Házsongárdi temetőbe vonultak.

Viszonylag nagy számban voltak spontán tiltakozások vidéken is. A magyar forradalom véres elfojtását követően a román szekuritáté is soha nem hallott megtorlásokba kezdett. A jelentéseik szerint 1956 októbere és 1962 decembere között 28.000 embert tartóztattak le, közülük 1957 januárja és 1959 májusa között 9978-at ítéltek el. A jelentésekben szereplő adatok szerint Csíkszeredában tízen haltak meg, valamint 30 szász, 30 román és 77 magyar fiataalt zártak börtönbe.

Természetesen nem mindenik esetet lehetett konkrétan a magyarországi eseményekhez kötni, de a rendszer kihasználta az alkalmat, hogy minden lehetséges ellenséget kiiktasson.

Egy ilyen lehetséges ellenség volt a kolozsvári Bolyai Egyetem. Mivel veszélyesnek tartotta, a rendszer kihasználta a kialakult helyzetet, hogy felszámoljon egy magyar intézményt.

Hölgyeim és Uraim!

Fontos, hogy 1956 őszére emlékezzünk. Fontos, hogy tiszteljünk minden magyart és román, akik akkor az életüket adták. Fontos, hogy elítéljük a kommunizmust, a kommunista diktatúrát és annak minden hatását, ahogyan ez történt a fenn említett Tismaneanu-jelentés megjelenésekor. Mégis azt gondolom, hogy a kommunizmus elítélése nem elégséges.

Igazságot kell tennünk azokkal szemben, akik életüket adták a szabadságért, a változásért, akik elég bátrak voltak ahhoz, hogy nemet mondjanak a kommunizmus elnyomására. Őket már nem támaszthatjuk fel. De azokat az intézményeket, akik az 56-os forradalom által teremtett körülményeknek estek áldozatul – mint a Bolyai Egyetem – rehabilitálni kell. A romániai magyar közösségnek joga van a Bolyai Egyetemhez, és életre kell keltenünk. Ha ezt nem tesszük meg, akkor igazat adunk a kommunizmusnak, igazat adunk az akkori hatalomnak, aki felszámolta ezt az intézményt. Nem elég emlékeznünk, nem elég szép dolgokat mondanunk 1956 őszéről. Nem elég ünnepeken részt vennünk, nem elég szép beszédekkel mondanunk, és nem elég koszorúznunk, ha gyakorlatilag nem teszünk semmit azon intézmények rehabilitációjáért, amelyek a kommunizmusnak estek áldozatul. Tettekre van szükségünk, nem szavakra.

Elhangzott a Román Képviselőházban, 2009. október 27-én.